

17.4.2024

A9-0003/99

Grozījums Nr. 99

Dragoš Pīslaru

Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas vārdā

Ziņojums

A9-0003/2024

Lucia Āuriš Nicholsonová

ES invaliditātes karte un ES stāvvietu izmantošanas karte personām ar invaliditāti
(COM(2023)0512 – C9-0328/2023 – 2023/0311(COD))

Direktīvas priekšlikums

–

EIROPAS PARLAMENTA GROZĪJUMI*

Komisijas priekšlikumā

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2024/...

(... gada ...)

ar ko izveido Eiropas invaliditātes karti un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 53. panta 1. punktu,
62. pantu, 91. pantu un 21. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

* Grozījumi: jaunais vai grozītais teksts ir norādīts treknā slīprakstā; svītrojumi ir apzīmēti ar simbolu ■ .

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,
ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ¹,
ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ²,
saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ³,

¹ OV C, C/2024/1595, 05.03.2024., *ELI*: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1595/oj>

² OV C , , . lpp.

³ Eiropas Parlamenta ... nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes ... lēmums.

tā kā:

- (1) Savienība ir dibināta, pamatojoties uz tādām vērtībām kā cilvēka cieņa, brīvība, vienlīdzība un cilvēktiesību ievērošana, un ir apņēmusies apkarot diskrimināciju, tostarp diskrimināciju invaliditātes dēļ, kā noteikts Līgumā par Eiropas Savienību (LES), Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD), Eiropas Savienības Pamattiesību hartā (Harta) **un Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām**⁴ (UNCRPD).
- (2) Hartas 26. pantā Savienība atzīst un ievēro cilvēku ar invaliditāti tiesības izmantot pasākumus, kas paredzēti, lai nodrošinātu viņu neatkarību, sociālo un profesionālo integrāciju un dalību sabiedrības dzīvē.
- (3) Ikvienam Savienības pilsonim ir pamattiesības brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstu teritorijā, ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, kas noteikti LES un LESD, un to īstenošanai pieņemtajos pasākumos. **UNCRPD 18. pantā ir atzītas arī personu ar invaliditāti tiesības, cita starpā tiesības uz pārvietošanās brīvību un brīvību izvēlēties savu dzīvesvietu vienlīdzīgi ar citiem.**

⁴ **OVL 23, 27.1.2010., 37. lpp.**

- (4) Eiropas Savienības Tiesa uzskata, ka Savienības pilsonība ir paredzēta kā dalībvalstu pilsoņu pamatstatuss, kad viņi izmanto tiesības pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, kas ļauj personām, kuras atrodas tādā pašā situācijā, *LESD ratione materiae* piemērošanas jomā saņemt vienādu tiesisko attieksmi neatkarīgi no viņu pilsonības, ievērojot skaidri paredzētus izņēmumus.
- (5) Savienība ir **UNCRPD** puse, un tās noteikumi, kas ir neatņemama Savienības tiesību sistēmas sastāvdaļa, ir saistoši tās kompetences robežās. Visas dalībvalstis ir *UNCRPD* puses, un tā ir saistoša dalībvalstu kompetences robežās. ***Savienība un visas dalībvalstis ir parakstījušas un ratificējušas UNCRPD, tomēr ir jāpanāk progress attiecībā uz personu ar invaliditāti līdztiesību gan Savienības līmenī, gan visās dalībvalstīs.***

- (6) ***UNCRPD ir atzīts, ka pie personām ar invaliditāti pieder arī personas, kurām ir ilgstoši fiziski, psihoemocionāli, intelektuāli vai maņu traucējumi, kas mijiedarbībā ar dažādiem vides, administratīviem, tehnoloģiskiem un sociāliem šķēršļiem var radīt diskriminējošu attieksmi. Tādēļ UNCRPD mērķis ir veicināt, aizsargāt un nodrošināt to, lai visas personas ar invaliditāti pilnībā un vienlīdzīgi bez jebkāda veida diskriminācijas izmantotu visas cilvēktiesības un pamatbrīvības, un sekmēt viņiem piemītošās cieņas ievērošanu, individuālo autonomiju, tostarp brīvību pieņemt savus lēmumus, un personas neatkarību, tādējādi nodrošinot, lai viņi pilnīgi un efektīvi piedalītos un iekļautos sabiedrībā vienlīdzīgi ar citiem cilvēkiem. UNCRPD atzīst arī to, ka ir svarīgi cienīt personu ar invaliditāti atšķirīgumu un pieņemt viņas kā cilvēku daudzveidības un cilvēces daļu, un vajadzību veikt piemērotus pasākumus, ar kuriem personām ar invaliditāti nodrošina vienlīdzību iespējās un piekļuvē. UNCRPD ir norādīts, ka sievietes un meitenes ar invaliditāti tiek pakļautas dažādu veidu diskriminācijai, un paredzēts, ka valstīm, kas ir tās puses, ir jāveic pasākumi, ar ko nodrošina, lai viņas pilnībā un vienlīdzīgi izmantotu visas cilvēktiesības un pamatbrīvības. Tajā tiek arī atzīti sarežģītie apstākļi, ar ko sastopas personas ar invaliditāti, kuras tiek pakļautas daudzveidīgām vai saasinātām diskriminācijas formām rases, ādas krāsas, dzimuma, valodas, reliģiskās pārliecības, politisko vai citu uzskatu, valstspiederības, etniskās, pirmiedzīvotāja vai sociālās izcelsmes, mantiskā stāvokļa, izcelšanās, vecuma vai kāda cita statusa dēļ.***

- (7) Eiropas sociālo tiesību pīlārs ⁵, ko 2017. gada 17. novembrī Gēteborgā kopīgi izsludināja Eiropas Parlaments, Padome un Komisija (turpmāk “pīlārs”), 3. principā paredz, ka ikvienam neatkarīgi arī no invaliditātes ir tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi un iespējām attiecībā uz **nodarbinātību, sociālo aizsardzību, izglītību un** piekļuvi sabiedrībai pieejamām precēm un pakalpojumiem **un ka ir jāveicina līdztiesīgas iespējas nepietiekami pārstāvētajām grupām**. Turklāt pīlāra 17. principā ir atzīts, ka personām ar invaliditāti ir tiesības uz **tādu ienākumu atbalstu, kas nodrošina cilvēka cienīgu dzīvi**, tiesības uz pakalpojumiem, kas dod tām iespēju piedalīties sabiedrības dzīvē, un tiesības uz viņu vajadzībām pielāgotu darba vidi.
- (8) **Personu ar invaliditāti tiesību stratēģija 2021.–2030. gadam, kas ir pieņemta ar Komisijas 2021gada 3. marta paziņojumu, ir paredzēta, lai risinātu dažādās problēmas, ar kurām saskaras personas ar invaliditāti, un panāktu progresu visās UNCRPD jomās gan Savienības, gan dalībvalstu līmenī.**
- (9) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/882 ⁶ mērķis ir uzlabot piekļuvi produktiem un pakalpojumiem, likvidējot un novēršot šķēršļus, kas izriet no atšķirīgām piekļūstamības prasībām dalībvalstīs, tādējādi palīdzot palielināt pieejamu produktu un pakalpojumu piekļūstamību iekšējā tirgū, tostarp piekļuvi konkrētu sabiedrisko pakalpojumu tīmekļa vietnēm un uz mobilajām ierīcēm balstītiem pakalpojumiem, un uzlabot iespēju piekļūt attiecīgajai informācijai. ■ Turklāt ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/2102 (2016. gada 26. oktobris) ⁷ tiecas uzlabot iespēju piekļūt publiskā sektora struktūru tīmekļa vietnēm un mobilajām lietotnēm.

⁵ OV C 428, 13.12.2017., 10. lpp.

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/882 (2019. gada 17. aprīlis) par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām (OV L 151, 7.6.2019., 70. lpp.).

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/2102 (2016. gada 26. oktobris) par publiskā sektora struktūru tīmekļvietņu un mobilo lietotņu piekļūstamību (OV L 327, 2.12.2016., 1. lpp.).

- (10) *Turklāt Savienības tiesību akti garantē arī tiesības uz nediskriminēšanu attiecībā uz piekļuvi transportam un citas tiesības. Pie šādu tiesību piemēriem pieder pasažieriem ar invaliditāti un ierobežotām pārvietošanās spējām dotās tiesības saņemt bezmaksas palīdzību, kad tie ceļo ar gaisa, dzelzceļa, ūdens transporta līdzekļiem vai ar autobusu, minētās tiesības ir noteiktas attiecīgi ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1107/2006 ⁸, (ES) 2021/782 ⁹, (ES) Nr. 1177/2010 ¹⁰ un (ES) Nr. 181/2011 ¹¹. Savienības tiesību akti, jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 1999/62/EK ¹², ļauj dalībvalstīm arī paredzēt samazinātas nodevas vai lietošanas maksu par maksas ceļiem, tiltiem vai tuneļiem, kā arī atbrīvojumus no pienākuma maksāt šādas nodevas vai lietotāja maksu par jebkādiem transportlīdzekļiem, ko izmanto personas ar invaliditāti vai kas tām pieder.*

⁸ *Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1107/2006 (2006. gada 5. jūlijs) par invalīdu un personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām tiesībām, ceļojot ar gaisa transportu (OV L 204, 26.7.2006., 1. lpp.).*

⁹ *Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/782 (2021. gada 29. aprīlis) par dzelzceļa pasažieru tiesībām un pienākumiem (OV L 172, 17.5.2021., 1. lpp.).*

¹⁰ *Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1177/2010 (2010. gada 24. novembris) par pasažieru tiesībām, ceļojot pa jūru un iekšzemes ūdensceļiem, un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (OV L 334, 17.12.2010., 1. lpp.).*

¹¹ *Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 181/2011 (2011. gada 16. februāris) par autobusu pasažieru tiesībām un par grozījumiem Regulā (EK) Nr. 2006/2004 (OV L 55, 28.2.2011., 1. lpp.).*

¹² *Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 1999/62/EK (1999. gada 17. jūnijs) par dažu infrastruktūru lietošanas maksas noteikšanu smagajiem kravās transportlīdzekļiem (OV L 69, 4.3.2022., 1. lpp.).*

- (11) Personas ar invaliditāti var vērsties kompetentajās iestādēs *vai struktūrās* tajā dalībvalstī, kurā tās dzīvo, lai atzītu invaliditātes statusu, jo tas ir dalībvalstu kompetencē. Invaliditātes novērtēšanas *procedūras* dažādās dalībvalstīs *atšķiras*. Ja kompetentās iestādes *vai struktūras* atzīst pieteikuma iesniedzēja invaliditātes statusu, tās izdod invaliditātes apliecību, invaliditātes karti vai citu oficiālu dokumentu, kas atzīst pieteikuma iesniedzēja invaliditātes statusu. *Dalībvalstīs, kurās invaliditātes statuss nav definēts, tiesības uz īpašiem, ar invaliditāti pamatotiem pakalpojumiem var izmantot, ja pakalpojumi vai pabalsti tiek piešķirti personām ar invaliditāti.*

- (12) *UNCRPD ir atzīts, ka diskrimināciju un sociālo atstumtību, ar ko saskaras personas ar invaliditāti, rada vides, sistēmas un attieksmes šķēršļi sabiedrībā, nevis pats veselības traucējums. Tad, kad dalībvalstis savstarpēji neatzīst invaliditātes statusu, personas ar invaliditāti, īstenojot savas pamattiesības uz vienlīdzīgu attieksmi, nediskriminēšanu un brīvu pārvietošanos, bieži saskaras ar īpašām un ievērojamām grūtībām un šķēršļiem. Tas jo īpaši attiecas uz īstermiņa uzturēšanos vai apmeklējumiem citā dalībvalstī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/38/EK¹³ 6. panta nozīmē, kurā noteikts, ka Savienības pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem ir tiesības uzturēties citā dalībvalstī uz laiku līdz trim mēnešiem un viņiem netiek izvirzīti nekādi nosacījumi vai formalitāšu ievērošana, izņemot prasību, ka viņiem jābūt derīgai personas apliecībai vai pasei. Attiecībā uz laikposmiem, kas pārsniedz trīs mēnešus, minētās direktīvas 7. pantā ir noteikts, ka ir jāizpilda papildu nosacījumi, un minētās direktīvas 8. pantā ir paredzēts, ka minētajā gadījumā uzņēmējai dalībvalstij ir iespēja prasīt, lai Savienības pilsoņi reģistrētos attiecīgajās iestādēs.*

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 30.4.2004., 77. lpp.).

- (13) Personām ar invaliditāti, kas uz ilgāku laiku pārceļas uz citām dalībvalstīm nodarbinātības, studiju vai citos nolūkos, izņemot gadījumus, kad tiesību aktos ir noteikts citādi vai starp dalībvalstīm ir panākta citāda vienošanās, šīs citas dalībvalsts kompetentās iestādes **vai struktūras** var novērtēt un oficiāli atzīt viņu invaliditāti **■**, un šādas personas var saņemt invaliditātes apliecību, invaliditātes karti vai jebkuru citu oficiālu dokumentu, kas atzīst viņu invaliditātes statusu, **vai lēmumu par tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem invaliditātes dēļ**, saskaņā ar šajā dalībvalstī piemērojamajiem noteikumiem.
- (14) **Lai personām ar invaliditāti, kas piedalās Savienības mobilitātes programmā, veicinātu brīvu pārvietošanos, minētās programmas darbības laikā ar Eiropas invaliditātes karti un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti būtu jānodrošina, lai turpinātos vienlīdzīga piekļuve īpašiem nosacījumiem vai preferenciālam režīmam vai stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām. Pie Savienības mobilitātes programmām pieder programmas, ko Savienība ir izveidojusi, lai uz noteiktu laiku atbalstītu personu mobilitāti uz citu dalībvalsti izglītības, mācību, profesionālos, pilsoniskos vai kultūras nolūkos, piemēram, programma “Eiropas Solidaritātes korpuss” vai “Erasmus+”, kas izveidotas attiecīgi ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/888 ¹⁴ un (ES) 2021/817 ¹⁵.**

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/888 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido programmu “Eiropas Solidaritātes korpuss” un atceļ Regulas (ES) 2018/1475 un (ES) Nr. 375/2014 (OV L 202, 8.6.2021., 32. lpp.).

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/817 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido Savienības programmu izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās Erasmus+ un atceļ Regulu (ES) Nr. 1288/2013 (OV L 189, 28.5.2021., 1. lpp.).

- (15) Tomēr personām, kurām ir atzīts invaliditātes statuss ***vai kurām ir ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem un kuras*** uz neilgu laiku ceļo uz dalībvalsti vai apmeklē dalībvalsti, kas nav viņu dzīvesvietas dalībvalsts, ***regulāri*** rodas ievērojamas grūtības ***un šķēršļi*** tur piedāvāto īpašo nosacījumu vai preferenciālā režīma izmantošanā, kad viņu invaliditātes statuss ***vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem*** nav atzīti dalībvalstī, uz kuru tās dodas vai kuru tās apmeklē, un ja tām nav invaliditātes apliecības, invaliditātes kartes vai jebkāda cita oficiāla dokumenta, kas apliecina viņu invaliditātes statusu ***vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem*** uzņēmējā dalībvalstī. ***Personas ar neredzamu invaliditāti jo īpaši bieži saskaras ar īpašām grūtībām, kad viņām, tām ceļojot uz citu dalībvalsti vai to apmeklējot, tiek lūgts apliecināt savu invaliditāti.***
- (16) Personas ar invaliditāti, kas ceļo uz citu dalībvalsti vai apmeklē citu dalībvalsti, īstenojot savas tiesības brīvi pārvietoties, ir ***ievērojami*** nelabvēlīgākā situācijā salīdzinājumā ar personām ***bez invaliditātes, kā arī personām*** ar invaliditāti, kurām ir invaliditātes apliecība, invaliditātes karte vai jebkāds cits oficiāls dokuments, kas apliecina viņu invaliditātes statusu ***vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem*** dalībvalstī, uz kuru tās ceļo vai kuru apmeklē.

- (17) Turklāt, personām ar invaliditāti nezinot, vai un kādā mērā viņu invaliditātes statuss **vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem** un oficiāli dokumenti, kuros tiek atzīts šis statuss vai tiesības, tiks atzīti, ■ kad tās ceļos uz citu dalībvalsti vai apmeklēs citu dalībvalsti, tām rodas **ievērojamas** neskaidrības. **Minēto problēmu vēl vairāk saasina tas, ka tiešsaistē pieejamā informācija par viņu īpašajām tiesībām un priekšrocībām, kas viņām ir pieejamas, ir ierobežota.** Galu galā tas var atturēt personas ar invaliditāti izmantot savas tiesības uz brīvu pārvietošanos **un pilnīgu un efektīvu dalību un iekļaušanos sabiedrībā.**
- (18) **Savienības pilsoņi vairākos lūgumrakstos, kas iesniegti Eiropas Parlamentam, ir izteikuši bažas par to, ka trūkst savstarpējas invaliditātes atzīšanas visā Savienībā, un ir lūguši ieviest Savienības mēroga invaliditātes karti.**

- (19) Līdztekus **dažādiem redzamiem un neredzamiem**, fiziskiem, **sociāliem** un citiem šķēršļiem, kas kavē piekļuvi publiskām un privātām telpām **un pakalpojumiem, saprātīgu pielāgojumu trūkums un** augstas izmaksas ir galvenie faktori, kas daudzas personas ar invaliditāti attur no ceļošanas. Personām ar invaliditāti ir īpašas vajadzības, **kas rada papildu izdevumus, kuri saistīti ar viņu invaliditāti** un kuru dēļ var būt **jāizmanto** personas, kas viņas pavada vai viņām palīdz, tostarp personas, kas atzītas par personīgajiem palīgiem saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi, **vai zīmju valodas tulki vai servisa dzīvnieki**, kas tādējādi padara viņu ceļa izdevumus lielākus, nekā tie ir personām bez invaliditātes. Tas, ka citās dalībvalstīs netiek atzīts invaliditātes statuss **vai tiesības uz īpašiem pakalpojumiem invaliditātes dēļ**, varētu ierobežot viņu piekļuvi īpašiem nosacījumiem vai preferenciālam režīmam vai stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un personām ar invaliditāti rezervētām stāvvietām, piemēram, brīvai piekļuvei vai samazinātiem tarifiem, **prioritārām sēdvietām sabiedriskajā transportā un rezervētām stāvvietām**, kā arī ietekmēt viņu ceļa izmaksas, dzīvi, **sociālo un ekonomisko integrāciju un personīgo autonomiju**. **Turklāt plaši izplatītais zināšanu trūkums par psihosociālās, kognitīvās, fiziskās vai sensoriskās pieejamības politiku var izraisīt diskriminējošu rīcību attiecībā uz personām ar invaliditāti.**

- (20) Tāds preferenciāls režīms kā personīgā palīdzība, prioritāra piekļuve vai **iespēja izvairīties no gaidīšanas rindā**, neatkarīgi no tā, vai to piedāvā par atlīdzību vai bez tās, bieži ir svarīgs, lai personas ar invaliditāti varētu piekļūt dažādiem pakalpojumiem, darbībām un objektiem un **pilnībā izmantot to sniegtās priekšrocības**. Tomēr, ja dalībvalstī, kuru šādas personas apmeklē vai uz kuru tās dodas, netiek **savstarpēji** atzīts viņu invaliditātes statuss **vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem** un oficiāli dokumenti, kas atzīst viņu statusu un tiesības ■ un kas ir izdoti citās dalībvalstīs, personas ar invaliditāti varētu nespēt izmantot īpašos nosacījumus vai preferenciālo režīmu, ko šādās dalībvalstīs publiskās iestādes vai privātie uzņēmēji piedāvā personām, kurām ir invaliditātes apliecība, invaliditātes karte vai citi oficiāli dokumenti, kuros ir atzīts viņu invaliditātes statuss **vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem** un kuri ir izdoti dalībvalstī, kurp tie ceļo vai ko tie apmeklē.

- (21) **Kaut arī** ES invaliditātes kartes izmēģinājuma projekts, kas tika uzsākts 2016. gadā un īstenots astoņās dalībvalstīs, **bija brīvprātīgs un ar ierobežotu darbības jomu**, tas parādīja, ka, vienkāršojot to, kā starp dalībvalstīm tiek savstarpēji atzīts invaliditātes statuss vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem, personām ar invaliditāti tiek nodrošinātas priekšrocības piekļuvē īpašiem nosacījumiem un preferenciālam režīmam attiecībā uz pakalpojumiem kultūras, atpūtas, sporta un dažos gadījumos arī transporta jomā un palīdz viņām saistībā ar īslaicīgu pārrobežu pārvietošanos Savienībā, **un ir apliecinājies, ka minētās kartes mērķi joprojām ir būtiski attiecībā uz vajadzībām, kādas pašreiz ir personām ar invaliditāti**. Turklāt izmēģinājuma projektā bija iekļauti arī citi tādu pakalpojumu, darbību un objektu piemēri, attiecībā uz kuriem personām ar invaliditāti tiek piedāvāti īpaši nosacījumi vai preferenciāls režīms.
- (22) Pamatojoties uz savu invaliditātes statusu **vai ar invaliditāti pamatotajām tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem**, personas ar invaliditāti var tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm **vai struktūrām**, kurā tās dzīvo, iesniegt pieteikumu invalīdu stāvvietu izmantošanas kartes saņemšanai, kurā tiek atzītas tiesības uz konkrētiem stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un personām ar invaliditāti rezervētām stāvvietām. Katra dalībvalsts vietējā, reģionālā vai valsts līmenī ir ieviesusi pieteikšanās procedūru tādas stāvvietu izmantošanas kartes saņemšanai, kura paredzēta personām ar invaliditāti vai personām, kas to pavada vai tai palīdz, tostarp personīgajiem palīgiem, un kritērijus, kas jāizpilda, lai būtu uz to tiesības.

(23) Padomes Ieteikumā 98/376/EK ¹⁶ ir paredzēts Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes paraugs, kas atvieglo šādu stāvvietu izmantošanas karšu atzīšanu visās dalībvalstīs. Tomēr, ***tā kā šis ieteikums nebija juridiski saistošs, minētā ieteikuma*** īstenošanas gaitā un tāpēc, ka tajā tika iekļauti valstīm specifiski papildinājumi un atkāpes no ieteiktā parauga, ir radusies daudzveidība starp dažādām invalīdu ***stāvvietu izmantošanas*** kartēm. Šāda daudzveidība kavē minēto stāvvietu izmantošanas karšu atzīšanu pāri robežām visās dalībvalstīs, un personām ar invaliditāti liedz piekļuvi ***īpašiem*** stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kas ir rezervētas invalīdu stāvvietu izmantošanas karšu turētājiem citās dalībvalstīs. Turklāt ieteikums nav atjaunināts, lai atspoguļotu nepārtraukto tehnoloģisko un digitalizācijas attīstību. Dalībvalstis attiecībā uz invalīdu stāvvietu izmantošanas kartēm ***ir arī saskārušās*** ar krāpšanas un karšu viltošanas problēmām, jo formāts parasti ir diezgan vienkāršs un viegli viltojams un praksē katrā dalībvalstī atšķiras, tādējādi apgrūtinot verifikāciju. ***Nemot vērā šo direktīvu, kas paredz juridiski saistošus noteikumus, kuri šajā jomā ir sīkāk izstrādāti, Ieteikums 98/376/EK vairs nekalpo saviem mērķiem. Tomēr dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai atļaut, lai to teritorijā tāds pats spēks kā Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartei būtu tām invalīdu stāvvietu izmantošanas kartēm, kas ir izdotas saskaņā ar minēto ieteikumu pirms to pasākumu piemērošanas dienas, ar kuriem transponē šo direktīvu.***

¹⁶ Padomes Ieteikums 98/376/EK (1998. gada 4. jūnijs) par invalīdu stāvvietu izmantošanas karti (OV L 167, 12.6.1998., 25. lpp.).

- (24) Lai personām ar invaliditāti dalībvalstīs, kas nav dalībvalsts, kurā tās dzīvo, atvieglotu piekļuvi īpašiem nosacījumiem vai preferenciālam režīmam, kas saistīts ar pakalpojumiem, *tostarp pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem*, darbībām un objektiem *arī* tad, ja tos nodrošina bez atlīdzības, būtu jālikvidē atlikušie šķēršļi un grūtības, kas, tām ceļojot uz citu dalībvalsti vai to apmeklējot, rodas tāpēc, ka netiek *savstarpēji* atzīts viņu invaliditātes statuss vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem un oficiālie dokumenti, kas atzīst šo statusu vai tiesības un kas izdoti citās dalībvalstīs, kā arī stāvvietu izmantošanas tiesības.
- (25) Tāpēc, lai personām ar invaliditāti, *kad tās īslaicīgi ceļo uz citu dalībvalsti vai apmeklē to*, bez diskriminācijas valstspiederības dēļ palīdzētu īstenot savas tiesības izmantot īpašos nosacījumus vai preferenciālo režīmu, ko piedāvā publiskas iestādes vai privāti operatori, ar tādiem pašiem noteikumiem kā minētās dalībvalsts personām ar invaliditāti, un lai atvieglotu *visu* transportlīdzekļu *veidu* izmantošanu un ļautu izmantot stāvvietu nosacījumus un stāvvietas, kas rezervētas personām ar invaliditāti, ar tādiem pašiem noteikumiem kā minētajā dalībvalstī, ir jāizveido sistēma, noteikumi un kopīgi nosacījumi, tostarp vienots standartizēts paraugs Eiropas invaliditātes kartei kā atzītam invaliditātes statusa apliecinājumam *vai apliecinājumam, ka pastāv ar invaliditāti pamatotas tiesības uz uz īpašiem pakalpojumiem*, un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartei kā dokumentam, kas apliecina viņām atzītās tiesības uz stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kas rezervētas personām ar invaliditāti. *Turklāt dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai pieņemt lēmumu par šīs direktīvas piemērošanu personām ar atzītu invaliditātes statusu vai tiesībām uz īpašiem, ar invaliditāti pamatotiem pakalpojumiem uz laiku, kas ilgāks par īstermiņa uzturēšanos.*

- (26) Savstarpējai Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes atzīšanai būtu jāatvieglo un jāgarantē personām, kurām kādā no dalībvalstīm ir atzīts invaliditātes statuss *vai ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem*, piekļuve īpašiem nosacījumiem vai preferenciālam režīmam, ko piedāvā valsts iestādes vai privāti operatori attiecībā uz dažādiem pakalpojumiem, darbībām un objektiem, arī tad, ja tie tiek nodrošināti bez atlīdzības, kā arī piekļuve stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kas rezervētas personām ar invaliditāti *un attiecīgā gadījumā personām, kas tās pavada vai tām palīdz, tostarp personīgajiem palīgiem*, ar tādiem pašiem noteikumiem, kādi ir paredzēti, pamatojoties uz valsts apliecībām, invaliditātes kartēm vai citiem oficiāliem dokumentiem, ar kuriem atzīst invaliditātes statusu, *ja šādi oficiāli dokumenti pastāv*, un invalīdu stāvvietu izmantošanas kartes, kuras ir izdekušas uzņēmējas valsts kompetentās iestādes *vai struktūras*.
- (27) Papildus stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, pakalpojumi, darbības un objekti, uz kuriem attiecas šī direktīva, aptver plašu pastāvīgi mainīgu darbību klāstu, tostarp darbības, ko valsts iestādes vai privāti operatori piedāvā bez atlīdzības vai nu obligātā kārtā, pamatojoties uz valsts vai vietējiem noteikumiem vai juridiskām saistībām, vai arī bieži vien brīvprātīgi, jo īpaši, ja tos piedāvā privātie operatori dažādās politikas jomās, piemēram, kultūras, atpūtas, tūrisma, sporta, sabiedriskā un privātā transporta un *mācību* jomā.

- (28) Pie īpašu nosacījumu vai preferenciālā režīma piemēriem pieder brīva piekļuve, samazināti tarifi, samazinātas nodevas vai lietošanas maksas par maksas ceļiem, tiltiem vai tuneļiem, prioritāra piekļuve, **piekļuve ierobežotas satiksmes zonām un gājēju zonām, prioritāras sēdvietas sabiedriskajā transportā**, īpaši paredzētas **un viegli sasniedzamas sēdvietas sabiedriskajā transportā**, parkos un citās sabiedriskās vietās, sasniedzamas sēdvietas kultūras vai sabiedriskajos pasākumos, personīga palīdzība, servisa dzīvnieki, **piemēram, suņi pavadoni vai servisa suņi, kas ir ļoti svarīgi personām ar invaliditāti, tostarp personām ar redzes traucējumiem**, pludmalē sniegta palīdzība iekļūt ūdenī, tāds atbalsts kā piekļuve Braila rakstam, audio gidiem, zīmju valodas tulkošanai, palīglīdzekļu vai palīdzības nodrošināšana, ratiņkrēsla aizdošana, peldoša ratiņkrēsla aizdošana, tūrisma informācijas iegūšana pieejamos formātos, invalīdu elektroskūtera izmantošana uz ceļiem vai ratiņkrēsla izmantošana velosipēdu joslās, nesāņemot sodu. Pie stāvvietu izmantošanas nosacījumu un stāvvietu **piemēriem** pieder **bezmaksas vai** ilgāks stāvvietu izmantošanas laiks vai rezervētas stāvvietas, **kā arī piekļuve zonām, kur saskaņā ar valsts tiesību aktiem satiksme ir atļauta tikai konkrētiem transportlīdzekļiem, piemēram, mazemisiju zonām**. Kas attiecas **uz gaisa, dzelzceļa un ūdensceļu transporta vai autobusu** pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem, tad papildus īpašajiem nosacījumiem vai preferenciālajam režīmam, ko piedāvā personām ar invaliditāti, bez maksas vai **par pazeminātu cenu** ceļo **tādi servisa dzīvnieki kā suņi pavadoni vai servisa suņi, kas ir personām ar invaliditāti, tostarp personām ar redzes traucējumiem**, to personīgie palīgi, **zīmju valodas tulki** vai citas personas, kas pavada personas ar invaliditāti vai personas ar ierobežotām pārvietošanās spējām vai palīdz viņām, **un**, ja praktiski iespējams, var sēdēt blakus personai, kuru tie pavada. **Personas ar invaliditāti pašas izraugās tās personas, kuras pavada personas ar invaliditāti vai tām palīdz, vai to dara viņu likumiskie aizbildņi, un atkarībā no personas ar invaliditāti prasībām tās var atbilstoši apstākļiem mainīties.**

- (29) *Personīgie palīgi pavada personas ar invaliditāti vai tām palīdz, vai veic ikdienas darbības, ja nepieciešams, līgumattiecību ietvaros saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi, lai personām ar invaliditāti veicinātu personisko autonomiju, atvieglotu sabiedrisko dzīvi un sekmētu neatkarīgu dzīvi. Personīgajiem palīgiem neatkarīgi no viņu valstspiederības vajadzētu būt iespējai pavadīt personas ar invaliditāti vai tām palīdzēt, izmantojot Eiropas invaliditātes karti vai Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti, kad tās ceļo uz dalībvalsti, kas nav viņu dzīvesvietas dalībvalsts, vai to apmeklēt, ar noteikumu, ka tām ir tiesības pārvietoties visā Savienībā saskaņā ar piemērojamiem Savienības un valsts tiesību aktiem.*
- (30) *Attiecīgajā gadījumā saskaņā ar attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai pārrobežu pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniedzēji ceļotājiem, kuriem, iegādājoties brauciena biļetes, ir Eiropas invaliditātes karte, sniegtu, ievērojot Regulu (ES) Nr. 181/2011 un (ES) Nr. 1177/2010, vai pēc saskaņā ar Regulu (ES) 2021/782 izdarīta pieprasījuma darītu pieejamu precīzu informāciju par īpašiem nosacījumiem vai preferenciālo režīmu, ko piemēro dažādām pārvadājuma daļām visā ceļojuma laikā, ar mērķi izvairīties no situācijas, ka ceļotājiem ar Eiropas invaliditātes karti viena un tā paša pārvadājuma pakalpojuma laikā, ierodoties citā dalībvalstī, vairs nav derīga ceļošanas dokumenta.*

- (31) Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izdošana, **atjaunošana un atsaukšana** dalībvalstī ir jānosaka ar šo direktīvu apvienojumā ar **noteikumiem**, procedūrām un kompetencēm, ko attiecīgajā dalībvalstī piemēro, lai personām ar invaliditāti novērtētu un atzītu invaliditātes statusu **vai ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem** un stāvvietu izmantošanas tiesības. **Ja dalībvalstis Eiropas invaliditātes karti izdod tieši, tām būtu jālūdz attiecīgās personas piekrišana. Eiropas invaliditātes kartes izdošanai un atjaunošanai vajadzētu būt bez maksas, savukārt par atkārtotu minētās kartes izdošanu nozaudēšanas vai bojājuma gadījumā var piemērot maksu. Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izdošanai un atjaunošanai būtu jānotiek vai nu bez maksas, vai arī par maksu. Maksai, ko iespējams iekasē par atkārtotu Eiropas invaliditātes kartes izdošanu nozaudēšanas vai bojājuma gadījumā vai par Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izdošanu un atjaunošanu, nevajadzētu pārsniegt attiecīgās administratīvās izmaksas, nedz arī būt tik lielai, lai liegtu vai atturētu personas ar invaliditāti iegādāties vai atkārtoti iegādāties minētās kartes.**

- (32) Papildus fiziskajai *Eiropas invaliditātes kartes* versijai dalībvalstīm būtu jāparedz digitāla kartes versija, **un tām vajadzētu būt iespējai paredzēt digitālu Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes versiju pēc tam, kad ar īstenošanas aktiem būs noteiktas tehniskās specifikācijas. Šādām specifikācijām** būtu jābalstās uz pieredzi, kas Eiropas līmenī ir gūta iepriekšējā un pašreizējā darbā pie sertifikātu un dokumentu digitalizācijas, piemēram, pie ES digitālā Covid sertifikāta, kas izveidots saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953 ¹⁷, un būtu jādod **personām ar invaliditāti** iespēja lietot Eiropas invaliditātes karti un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti, **izmantojot** digitālās identitātes **maku ES līmenī**. Personas ar invaliditāti būtu **jāinformē par minētajām iespējām un jādod tām brīva iespēja izlemt**, vai izmantot **fizisko vai** digitālo *Eiropas invaliditātes kartes versiju, vai abas. Dalībvalstīs, kurās fiziskā Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes versija ir papildināta ar digitālu versiju, personām ar invaliditāti vajadzētu būt iespējai pieprasīt fizisko kartes versiju un, ja tās vēlas, gan digitālo, gan fizisko kartes versiju.*

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/953 (2021. gada 14. jūnijs) par sadarbībspējīgu Covid-19 vakcinācijas, testa un pārslimošanas sertifikātu (ES digitālais Covid sertifikāts) izdošanas, verifikācijas un akceptēšanas satvaru nolūkā atvieglot brīvu pārvietošanos Covid-19 pandēmijas laikā (OV L 211, 15.6.2021., 1. lpp.).

- (33) Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izdošana ir saistīta ar personas datu apstrādi, tostarp, jo īpaši ar kartes turētāja invaliditātes statusa datu apstrādi, kuri ir “veselības dati”, kas ir minēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/679¹⁸ 4. panta 15. punktā, un ir īpaša personas datu kategorija minētās regulas 9. panta nozīmē. Jebkurai personas datu apstrādei saistībā ar šo direktīvu ir jāatbilst piemērojamajiem datu aizsardzības tiesību aktiem, jo īpaši Regulai (ES) 2016/679. Transponējot šo direktīvu, dalībvalstīm ir jānodrošina, ka valsts tiesību aktos ir ietverti atbilstoši aizsardzības pasākumi, kas piemērojami personas datu, jo īpaši īpašu kategoriju personas datu, apstrādei. Dalībvalstīm arī būtu jānodrošina šīs direktīvas nolūkā savāktu un uzglabāto datu drošība, integritāte, autentiskums un konfidencialitāte.
- (34) Par Eiropas invaliditātes kartes vai Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izdošanu vajadzētu būt atbildīgai tai dalībvalstij, kurā persona pastāvīgi dzīvo **saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un saņem novērtējumu par invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotajām tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem** . Eiropas invaliditātes kartes vai Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes turētājiem vajadzētu būt iespējai izmantot kartes, uzturoties jebkurā citā dalībvalstī.

¹⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

- (35) *Eiropas invaliditātes karte un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karte* ir paredzēta, lai **palīdzētu visām personām ar invaliditāti** efektīvi pilnībā īstenot savas tiesības uz brīvu pārvietošanos un arī baudīt **vienlīdzīgu piekļuvi īpašiem nosacījumiem vai preferenciālam režīmam vai stāvvietu nosacījumiem un stāvvietām attiecībā uz** dalībvalstu piedāvātajiem pakalpojumiem, darbībām un objektiem, tostarp gadījumos, kad tie netiek piedāvāti par atlīdzību. **Tas jo īpaši attiecas uz** personām ar invaliditāti **■**, kuras ceļo uz citu dalībvalsti vai to apmeklē ar **darbu vai mācībām saistītos nolūkos**.
- (36) Paredzētais regulējums savstarpējai Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes atzīšanai neskar dalībvalsts kompetenci novērtēt un atzīt invaliditātes statusu **vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem** vai piedāvāt īpašus nosacījumus vai preferenciālu režīmu, piemēram, brīvu piekļuvi konkrētiem pakalpojumiem vai piekļuvi par samazinātu tarifu, ko paredz personām ar invaliditāti, **tostarp tām, kas izmanto servisa dzīvniekus**, un/vai personām, kas viņas pavada vai palīdz viņām, tostarp personīgajiem palīgiem. Tas **publiskām iestādēm vai privātiem operatoriem neuzliek pienākumu ieviest īpašus nosacījumus vai preferenciālu režīmu personām ar invaliditāti, nedz arī ievieš centralizētu ES sarakstu ar īpašiem nosacījumiem vai preferenciālu režīmu Eiropas invaliditātes kartes turētājiem visās dalībvalstīs. Valsts iestādes un privātie operatori var piedāvāt konkrētus īpašus nosacījumus vai preferenciālu režīmu tikai kādai konkrētai personu ar invaliditāti grupai, ņemot vērā konkrētās grupas vajadzības**.

(37) *Eiropas invaliditātes karti var pieprasīt kā invaliditātes statusa pierādījumu, lai ar vienlīdzīgiem noteikumiem piekļūtu jebkādiem īpašiem nosacījumiem vai preferenciālam režīmam attiecībā uz tādiem pakalpojumiem, darbībām vai objektiem, tostarp, ja tos nesniedz par atlīdzību, kuri tiek piedāvāti vai ir rezervēti personām ar invaliditāti vai personām, kas tās pavada vai palīdz tām, tostarp viņu personīgajiem asistentiem, saskaņā šīs direktīvas darbības jomu. Tomēr Eiropas invaliditātes karte nebūtu jāpieprasa kā invaliditātes pierādījums, lai piekļūtu tiesībām, kas paredzētas citos Savienības vai valsts tiesību aktos, vai lai tās izmantotu, tostarp tiesības, kas piedāvā īpašus pabalstus, īpašus nosacījumus vai preferenciālu režīmu, kas neietilpst šīs direktīvas darbības jomā. Ja saskaņā ar Savienības tiesību aktiem personām ar invaliditāti ir vajadzīga invaliditātes apliecība, invaliditātes karte vai cits oficiāls dokuments, Eiropas invaliditātes karte nebūtu jāpieprasa kā invaliditātes pierādījums, ja vien dalībvalsts nenolemj apvienot savas valsts invaliditātes apliecību, invaliditātes karti vai citu oficiālu dokumentu personām ar invaliditāti ar Eiropas invaliditātes karti.*

(38) *Šo direktīvu nepiemēro sociālā nodrošinājuma pabalstiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 883/2004¹⁹ un (EK) Nr. 987/2009²⁰, īpašiem no iemaksām atkarīgiem vai no iemaksām neatkarīgiem naudas pabalstiem vai pabalstiem natūrā sociālās aizsardzības un nodarbinātības jomā vai sociālajai palīdzībai, uz ko attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/38/EK 24. panta 2. punkts. Tā kā šīs direktīvas mērķis ir personām ar invaliditāti atvieglot vienlīdzīgu piekļuvi īpašajiem nosacījumiem vai preferenciālajam režīmam, kad tās īslaicīgi ceļo uz citu dalībvalsti vai to apmeklē, šī direktīva neattiecas arī uz īpašiem ilgtermiņa iekļaušanas, habilitācijas vai rehabilitācijas pakalpojumiem, ko par atlīdzību vai bez atlīdzības sniedz personām ar invaliditāti, un neattiecas uz īpašiem nosacījumiem vai preferenciālo režīmu piekļuvē īpašiem pakalpojumiem, kas personām ar invaliditāti tiek sniegti, ņemot vērā viņu individuālās vajadzības un kad ir izpildīti papildu kritēriji, kuru pamatā ir individuāls novērtējums vai lēmums par tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem invaliditātes dēļ, kuri atšķiras no tiem pakalpojumiem, kādus sniedz personām ar invaliditāti, kuras neizpilda šādus papildu kritērijus. Tomēr šīs direktīvas īstenošana nebūtu jāizmanto, lai īpašus nosacījumus vai preferenciālu režīmu, kas jau tiek piedāvāts personām ar invaliditāti, izslēgtu no šīs direktīvas darbības jomas, pakļaujot tās papildu kritēriju izpildei.*

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV L 166, 30.4.2004., 1. lpp.).

²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 987/2009 (2009. gada 16. septembris), ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV L 284, 30.10.2009., 1. lpp.).

(39) Lai palielinātu *personu ar invaliditāti* informētību un atvieglotu tām piekļuvi īpašajiem nosacījumiem vai preferenciālajam režīmam, kad tās ceļo uz citu dalībvalsti vai to apmeklē, visa attiecīgā informācija par nosacījumiem, noteikumiem, praksi un procedūrām, kas piemērojamas, lai iegūtu Eiropas invaliditātes karti vai Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti un pēc tam to izmantotu, *dalībvalstīm* būtu jādara publiski pieejama skaidrā, visaptverošā, lietotājdraudzīgā veidā un personām ar invaliditāti pieejamos formātos, ievērojot attiecīgās pakalpojumu pieklūstamības prasības, kas noteiktas Direktīvas (ES) 2019/882 I pielikumā, *tostarp zīmju valodā, Braila rakstā, palīgformātos un ar audio/audio funkcijām. Dalībvalstīm būtu jātiecas nodrošināt, lai šāda informācija nepārsniegtu sarežģītības līmeni B1 (vidējais līmenis), kas noteikts Eiropas Padomes izstrādātajā Eiropas vienotā valodu prasmes līmeņa noteikšanas sistēmā.*

(40) *Komisijai būtu jāizveido īpaša Savienības tīmekļa vietne. Minētajā Savienības tīmekļa vietnē vajadzētu būt saitei uz valsts tīmekļa vietni katrā dalībvalstī. Savienības tīmekļa vietnei vajadzētu būt pieejamai visās oficiālajās Savienības valodās, starptautiskajā zīmju valodā un dalībvalstu zīmju valodās, kā arī pieejamos un viegli lasāmos formātos saskaņā ar attiecīgajām pakalpojumu pieklūstamības prasībām, kas ir noteiktas Direktīvas (ES) 2019/882 I pielikumā. Informācijai minētajā tīmekļa vietnē vajadzētu būt viegli saprotamai un nevajadzētu pārsniegt sarežģītības līmeni B1 (vidējais līmenis), kas noteikts Eiropas Padomes izstrādātajā Eiropas vienotā valodu prasmes līmeņa noteikšanas sistēmā.*

(41) *Pārpratumu, saziņas šķēršļu vai informētības trūkuma dēļ personas ar invaliditāti, jo īpaši personas ar neredzamu invaliditāti, ne vienmēr saņem vispiemērotāko atbalstu un izmitināšanu atbilstoši invaliditātei, tostarp, ceļojot ar sabiedrisko transportu vai sazinoties ar valsts iestādēm, vai ārkārtas situācijās. Lai dotu stimulu pakalpojumu sniedzējiem un atvieglotu personu ar invaliditāti piekļuvi īpašiem nosacījumiem vai preferenciālam režīmam, dalībvalstīm būtu jāpalielina publisko iestāžu un privāto operatoru informētība par Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes pastāvēšanu un izmantošanu un jāmudina tās brīvprātīgi piedāvāt personām ar invaliditāti īpašus nosacījumus vai preferenciālu režīmu. Dalībvalstis jo īpaši atbalsta un mudina publiskās iestādes un privātos operatorus, piemēram, sniedzot informāciju par iespējamiem īpašiem nosacījumiem vai preferenciālu režīmu, kas būtu jāpiedāvā, kā arī nodrošina mācības attiecībā uz invaliditātes izpratni, lai panāktu visu piedāvāto īpašo nosacījumu vai preferenciālā režīma relevanci, efektivitāti un iekļautību. Dalībvalstīm būtu jācenšas izstrādāt, īstenot un izvērtēt visus šādus pasākumus, apspriežoties ar personām ar invaliditāti un organizācijām, kas tās pārstāv.*

- (42) *Publiskām iestādēm, kas personām ar invaliditāti piedāvā īpašus nosacījumus vai preferenciālu režīmu vai stāvvietu izmantošanas nosacījumus vai stāvvietas, šāda informācija būtu jādara publiski pieejama skaidrā, visaptverošā, lietotājdraudzīgā veidā un pieejamā formātā, tostarp, izmantojot publisko iestāžu oficiālo tīmekļa vietni, ja tāda ir pieejama, vai citus piemērotus līdzekļus, saskaņā ar attiecīgajām pakalpojumu pieklūstamības prasībām, kas izklāstītas Direktīvas (ES) 2019/882 I pielikumā, ieskaitot zīmju valodu, Braila rakstu palīgformātus un audio/audio funkcijas. Būtu arī jānodrošina, lai privāti operatori, kas personām ar invaliditāti piedāvā īpašus nosacījumus vai preferenciālu režīmu, šādu informāciju darītu publiski pieejamu skaidrā, visaptverošā, lietotājdraudzīgā veidā un pieejamos formātos.*
- (43) Dalībvalstīm **ar Komisijas atbalstu** ■ būtu jāveic vajadzīgie pasākumi, lai **novērstu** jebkādu viltošanas vai krāpšanas risku **saistībā ar** Eiropas invaliditātes karti vai Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti, un tām būtu aktīvi jāapkaro krāpnieciska minēto karšu **izdošana, krāpnieciska** to izmantošana un to viltošana. **Dalībvalstīm būtu jāapmainās ar informāciju par šādiem gadījumiem, lai nodrošinātu savstarpēju uzticēšanos starp dalībvalstīm, jo savstarpēja invaliditātes statusa atzīšana ir Eiropas invaliditātes kartes stūrakmens. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai jebkādos pasākumos viltošanas vai krāpšanas riska novēršanai tiktu ievērotas personu ar invaliditāti tiesības un netiktu izraisīta viņu stigmatizācija. Izstrādājot un īstenojot minētos pasākumus, dalībvalstīm būtu jāapspriežas ar personām ar invaliditāti un organizācijām, kas viņas pārstāv.**

- (44) Lai nodrošinātu pareizu šīs direktīvas piemērošanu, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu attiecībā uz šīs direktīvas papildināšanu, nosakot digitālos *elementus* Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes *fiziskajām* versijām **■** nolūkā *novērst un apkarot krāpšanu* un grozot *šajā direktīvā noteiktā* standartizētā *karšu* formāta *datu laukus, ja šādas izmaiņas ir vajadzīgas, lai* pielāgotu formātu tehnikas attīstībai, novērstu viltošanu un krāpšanu *vai vērstos pret ļaunprātīgu vai nepareizu izmantošanu*, un nodrošinātu sadarbību.
- (45) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs direktīvas īstenošanai, būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai attiecībā uz *pieejamas digitālās Eiropas invaliditātes kartes versijas un pieejamas digitālās* Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes *versijas noteikšanu dalībvalstīm, kuras tās fizisko versiju nolemj papildināt ar digitālo, kā arī attiecībā uz kopīgu tehnisko specifikāciju noteikšanu karšu fiziskās versijas* drošībai un digitālajiem elementiem, kā arī sadarbības jautājumiem. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011 ²¹.

²¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

- (46) *Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1725²² Komisijai, gatavojot deleģētos aktus vai īstenošanas aktus, kas ietekmē personas tiesību un brīvību aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ir jāapspriežas ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju. Komisija var apspriesties arī ar Eiropas Datu aizsardzības kolēģiju, ja šādi akti ir īpaši svarīgi personas tiesību un brīvību aizsardzībai attiecībā uz personas datu apstrādi.*
- (47) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai pastāvētu piemēroti un efektīvi līdzekļi, kas nodrošina atbilstību šai direktīvai un tās izpildi, un tādēļ tām būtu jānosaka pienācīgi tiesiskās aizsardzības līdzekļi, tostarp atbilstības pārbaudes un administratīvas *vai* tiesas procedūras, lai garantētu, ka personas ar invaliditāti, personas, kas tās pavada vai tām palīdz, tostarp personīgie palīgi, kā arī publiskas struktūras, *piemēram, līdztiesības iestādes*, privātas apvienības, organizācijas, *jo īpaši organizācijas, kas pārstāv personas ar invaliditāti*, vai citas juridiskas personas, kuras ir likumīgi ieinteresētas *nodrošināt atbilstību šai direktīvai*, varētu, *saņemot piekrišanu no personas ar invaliditāti*, rīkoties tās vārdā *vai tās atbalstam*, saskaņā ar valsts tiesību aktiem *un praksi*. *Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai šajos līdzekļos tiktu ņemts vērā UNCRPD 13. pants un UNCRPD 2. pantā definētais saprātīgu pielāgojumu princips.*

²² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

- (48) Dalībvalstīm būtu jāveic piemēroti pasākumi **■**, ja tiek pārkāpti vai netiek ievēroti šajā direktīvā noteiktie pienākumi un tiesības, kas ir tās darbības jomā.
Piemērotajiem pasākumiem vajadzētu būt iedarbīgiem, samērīgiem un atturošiem, un pie tiem varētu piederēt arī administratīvas un finansiālas sankcijas, piemēram, **brīdinājumi**, naudas sodi vai **pienācīgas** kompensācijas izmaksas, kā arī cita veida sodi.
- (49) Šajā direktīvā tiek respektētas pamattiesības un ievēroti principi, kas jo īpaši ir atzīti Hartā **un UNCRPD**. Ar šo direktīvu jo īpaši tiecas nodrošināt, lai pilnībā tiktu ievērotas personu ar invaliditāti tiesības izmantot pasākumus, kas paredzēti, lai nodrošinātu viņu neatkarību, sociālo, **ekonomisko** un profesionālo integrāciju un dalību sabiedrības dzīvē, kā arī veicināt Hartas 26. panta piemērošanu.
- (50) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķi, proti, **stiprināt to, lai personas ar invaliditāti varētu brīvu pārvietoties**, un personām ar invaliditāti uzlabot iespējas ceļot uz citu dalībvalsti vai to apmeklēt, **un tādējādi cīnīties pret šo personu diskrimināciju**, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet darbības, ar ko izveido sistēmu ar noteikumiem un kopīgiem nosacījumiem, mēroga un iedarbības dēļ minēto mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar LES 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I nodaļa.

Vispārīgi noteikumi

1. pants

Priekšmets

Šī direktīva paredz:

- a) noteikumus, kas reglamentē Eiropas invaliditātes kartes **█** izdošanu personām ar invaliditāti kā invaliditātes *statusa* apliecinājumu vai *apliecinājumu, ka invaliditātes dēļ ir tiesības uz īpašiem pakalpojumiem, ar mērķi sekmēt pārvietošanās brīvību un* personām ar invaliditāti atvieglot īstermiņa uzturēšanos dalībvalstī, kas nav viņu dzīvesvietas dalībvalsts, piešķirot *vienlīdzīgu* piekļuvi jebkādiem īpašiem nosacījumiem vai preferenciālam režīmam attiecībā uz tādiem pakalpojumiem, darbībām vai objektiem (arī tad, ja tos nodrošina bez atlīdzības), **█** kuri *minētajā dalībvalstī* tiek piedāvāti vai ir paredzēti personām ar invaliditāti, *tostarp tām, kas izmanto servisa dzīvniekus, vai attiecīgā gadījumā personām, kas viņas pavada vai palīdz personām ar invaliditāti, arī viņu personīgajiem palīgiem;*

- b) *noteikumus, kas reglamentē Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izdošanu kā dokumentu, kas apliecina tiesības uz stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kas rezervētas personām ar invaliditāti, ar mērķi personām ar invaliditāti veicināt pārvietošanās brīvību un personām ar invaliditāti atvieglot īstermiņa uzturēšanos dalībvalstī, kas nav viņu dzīvesvietas dalībvalsts, piešķirot vienlīdzīgu piekļuvi stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kas attiecīgajā dalībvalstī tiek piedāvātas vai ir rezervētas personām ar invaliditāti un attiecīgā gadījumā personām, kas viņas pavada vai palīdz viņām, arī viņu personīgajiem palīgiem;*
- c) vienotas veidnes Eiropas invaliditātes kartei un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartei.

2. pants

Darbības joma

1. Šo direktīvu piemēro attiecībā uz stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kā arī visām situācijām, kad publiskās iestādes vai privātie operatori personām ar invaliditāti *saistībā ar īstermiņa uzturēšanos* piedāvā īpašus nosacījumus vai preferenciālu režīmu attiecībā uz piekļuvi šādiem pakalpojumiem, darbībām un objektiem:
- (a) pakalpojumi LESD 57. panta nozīmē;
 - (b) pasažieru pārvadāšanas pakalpojumi;
 - (c) citas darbības vai objekti, **■** arī tad, ja tos nodrošina bez atlīdzības.

2. ***Dalībvalstis laikposmos, kas ir ilgāki par īstermiņa uzturēšanos, šo direktīvu piemēro Eiropas invaliditātes kartes vai Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes turētājiem, kuri piedalās Savienības mobilitātes programmā, minētās programmas darbības laikā.***

Dalībvalstis var arī pieņemt lēmumu Eiropas invaliditātes kartes vai Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes turētājiem, kuri apmeklē vai uzturas to teritorijā, piemērot šo direktīvu laikposmos, kas ir ilgāki par īstermiņa uzturēšanos.

3. Šo direktīvu nepiemēro:

- a) pabalstiem sociālā nodrošinājuma jomā saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 883/2004 un Regulu (EK) Nr. 987/2009;
- b) īpaši uz iemaksām balstītiem vai no iemaksām neatkarīgiem naudas pabalstiem vai pabalstiem natūrā sociālā nodrošinājuma, sociālās aizsardzības vai nodarbinātības jomā;
- c) sociālai palīdzībai, uz kuru attiecas Direktīvas 2004/38/EK 24. panta 2. punkts;
- d) ***atalgotiem un neatalgotiem pakalpojumiem, kas tiek sniegti personu ar invaliditāti ilgtermiņa iekļaušanai, habilitācijai vai rehabilitācijai;***
- e) ***īpaši nosacījumi vai preferenciāls režīms piekļuvē pakalpojumiem, ko piedāvā personām ar invaliditāti, ņemot vērā viņu individuālās vajadzības un pēc papildu kritēriju izpildes, kuru pamatā uz individuāls novērtējums vai lēmums par tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem.***

4. Šī direktīva neskar dalībvalstu kompetenci paredzēt nosacījumus, saskaņā ar kuriem novērtē un atzīst invaliditātes statusu vai **ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem** vai piešķir tiesības uz stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un personām ar invaliditāti paredzētām stāvvietām. Tā neskar dalībvalstu kompetenci **valsts, reģionālā vai vietējā līmenī personām ar invaliditāti izdot invaliditātes apliecību, invaliditātes karti vai citu oficiālu dokumentu, tostarp lēmumu par tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem invaliditātes dēļ.**
5. Šī direktīva neskar dalībvalstu kompetenci piešķirt vai prasīt, lai tām piešķir īpašus pabalstus vai īpašus nosacījumus, vai preferenciālu režīmu, piemēram, brīvu piekļuvi vai samazinātus tarifus personām ar invaliditāti, **tostarp tām, kuras izmanto servisa dzīvniekus**, un personām, kas pavada personas ar invaliditāti vai palīdz tām, tostarp viņu personīgajiem palīgiem.

6. Šī direktīva neskar tiesības, kas personām ar invaliditāti vai personām, kas viņas pavada vai palīdz viņām, tostarp viņu personīgajiem palīgiem **vai servisa dzīvniekiem**, var izrietēt no citiem Savienības tiesību aktu noteikumiem vai valsts tiesību aktiem, ar kuriem īsteno Savienības tiesību aktus, tostarp tiem, kas piešķir īpašus pabalstus, īpašus nosacījumus vai preferenciālu režīmu. **Eiropas invaliditātes karti neprasa kā invaliditātes apliecinājumu, lai iegūtu vai izmantotu šajā punktā minētās tiesības, kurām saskaņā ar Savienības tiesību aktiem var būt vajadzīga invaliditātes apliecība, invaliditātes karte vai cits oficiāls personām ar invaliditāti paredzēts dokuments, ja vien attiecīgā dalībvalsts nenolemj apvienot valsts invaliditātes apliecību, invaliditātes karti vai citu oficiālu personām ar invaliditāti paredzētu dokumentu ar Eiropas invaliditātes karti.**

3. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- 1) “Savienības pilsonis” ir persona, kurai ir kādas dalībvalsts valstspiederība;
- 2) “ģimenes loceklis” ir tāda Savienības pilsoņa **ģimenes** loceklis, kurš īsteno savas tiesības brīvi pārvietoties, tādā nozīmē, kā **definēts Direktīvas 2004/38/EK 2. panta 2. punktā vai minētās direktīvas 3. panta 2. punktā**, neatkarīgi no viņu valstspiederības **■** ;

- 3) “personas ar invaliditāti” ir personas, kurām ir ilgstoši fiziski, psihoemocionāli, intelektuāli vai maņu traucējumi, kas mijiedarbībā ar dažādiem šķēršļiem var tām apgrūtināt pilnvērtīgu un efektīvu līdzdalību sabiedrības dzīvē vienlīdzīgi ar citiem;
- 4) “personīgais palīgs” ir persona, kas pavada vai palīdz personām ar invaliditāti, kuras par tādām ir atzītas saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi;
- 5) “īpaši nosacījumi vai preferenciāls režīms” ir **jebkādi** īpaši nosacījumi, tai skaitā tie, kas ir saistīti ar finansiāliem nosacījumiem, vai **jebkāda** diferencēta attieksme, kas saistīta ar palīdzību un atbalstu, ko piedāvā personām ar invaliditāti vai attiecīgā gadījumā personām, kas tās pavada vai tām palīdz, tostarp personīgajiem palīgiem vai servisa dzīvniekiem, neatkarīgi no tā, vai tie tiek nodrošināti brīvprātīgi vai pamatojoties uz juridiskām saistībām;
- (6) “stāvvietas izmantošanas nosacījumi un stāvvietas” ir vieta stāvvietā, kas vai nu ekskluzīvi, vai vispārīgi ir rezervēta personām ar invaliditāti vai attiecīgā gadījumā personai, kura tās pavada vai palīdz tām, tostarp personīgajiem palīgiem, kā arī **visas** ar to saistītās stāvvietas priekšrocības vai preferenciāli nosacījumi, kas tiek piedāvāti personām ar invaliditāti, ■ neatkarīgi no tā, vai tie tiek piedāvāti brīvprātīgi vai ir noteikti, pamatojoties uz juridisku pienākumu;

- (7) **“īstermiņa uzturēšanās” ir citas dalībvalsts apmeklējums vai uzturēšanās citā dalībvalstī uz laiku līdz trim mēnešiem;**
- (8) **“servisa dzīvnieks” ir dzīvnieks, kas nodrošina palīdzību personai ar invaliditāti vai veic uzdevumus tās labā, saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi.**

4. pants

Labuma guvēji

Šo direktīvu piemēro:

- a) Savienības pilsoņiem, kuru invaliditātes statusu **vai ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem** ir atzinušas viņu dzīvesvietas dalībvalsts kompetentās iestādes **vai struktūras, tostarp** attiecīgā gadījumā ar **invaliditātes** apliecību, invaliditātes karti vai jebkuru citu oficiālu dokumentu, kas izdots saskaņā ar valsts kompetenci, praksi un procedūrām, **un kurus var pavadīt vai kuriem var palīdzēt citas personas**, tostarp personīgie palīgi **vai servisa dzīvnieki, ko var norādīt viņu Eiropas invaliditātes kartē ar burtu “A”;**

- b) Savienības pilsoņiem un ģimenes locekļiem, kuru tiesības uz stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kas rezervētas personām ar invaliditāti, ir atzinušas viņu dzīvesvietas dalībvalsts **kompetentās iestādes vai struktūras, tostarp** ar invalīdu stāvvietu izmantošanas karti vai citu dokumentu, kas izdots saskaņā ar valsts kompetenci, praksi un procedūrām, **un kurus var pavadīt vai kuriem var palīdzēt citas personas**, tostarp personīgie palīgi.

Attiecībā uz a) apakšpunktu Eiropas invaliditātes kartē burtu “A” var pievienot arī attiecībā uz tām personām ar invaliditāti, kurām ir lielāka vajadzība pēc atbalsta, saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi.

5. pants

Personām ar invaliditāti nodrošināta vienlīdzīga piekļuve īpašiem nosacījumiem un preferenciālam režīmam ■

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka Eiropas invaliditātes kartes turētājiem, ceļojot uz dalībvalsti, kas nav viņu dzīvesvietas dalībvalsts, vai apmeklējot to, piekļuve jebkādiem īpašiem nosacījumiem vai preferenciālam režīmam, ko piedāvā attiecībā uz 2. panta 1. punktā minētajiem pakalpojumiem, darbībām un objektiem, tiek piešķirta ar tādiem pašiem noteikumiem un nosacījumiem kā personām ar invaliditāti, kurām ir invaliditātes apliecība, invaliditātes karte vai jebkāds cits oficiāls dokuments, kas atzīst viņu invaliditātes statusu, **vai kurām ir ar invaliditāti pamatotas tiesības** uz īpašiem pakalpojumiem minētajā dalībvalstī, **ja šādi oficiāli dokumenti pastāv**.

■

2. Ja vien citur šajā direktīvā vai citos Savienības tiesību aktos nav noteikts citādi, dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka, *ja 1. punktā minētie īpašie nosacījumi vai preferenciālais režīms nozīmē labvēlīgus nosacījumus personām, kas pavada personas ar invaliditāti vai tām palīdz, tostarp personīgajiem palīgiem, vai īpašus nosacījumus attiecībā uz servisa dzīvniekiem, minētie labvēlīgie vai īpašie nosacījumi ar vienādiem noteikumiem tiek piedāvāti personām, kas pavada Eiropas invaliditātes kartes turētājus vai palīdz viņiem, tostarp Eiropas invaliditātes kartes turētāja personīgajiem palīgiem vai servisa dzīvniekiem.*

I

6. pants

Vienlīdzīga piekļuve stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un invalīdu stāvvietām

- 1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes turētājiem, ceļojot uz dalībvalsti, kas nav viņu dzīvesvietas dalībvalsts, vai apmeklējot to, tiek nodrošināta piekļuve stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kas rezervētas personām ar invaliditāti, ar vienlīdzīgiem noteikumiem un nosacījumiem, kādi minētajā dalībvalstī ir paredzēti minētajā dalībvalstī izdotu invalīdu stāvvietu izmantošanas karšu turētājiem.*
- 2. Ja vien citur šajā direktīvā vai citos Savienības tiesību aktos nav noteikts citādi, dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka, ja 1. punktā minētie stāvvietu izmantošanas nosacījumi vai stāvvietas nozīmē labvēlīgus nosacījumus personām, kas pavada personas ar invaliditāti vai tām palīdz, tostarp personīgajiem palīgiem, minētie labvēlīgie nosacījumi ar vienlīdzīgiem noteikumiem tiek piedāvāti personām, kas pavada Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes turētājus vai palīdz viņiem, tostarp personīgajiem palīgiem.*

II nodaļa

Eiropas invaliditātes karte un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karte

7. pants

Eiropas invaliditātes kartes formāts, savstarpējā atzīšana, izdošana un derīgums

1. Katra dalībvalsts Eiropas invaliditātes kartei ievieš fizisku versiju I pielikumā noteiktajā vienotajā standartizētajā un **pieejamajā** formātā. Dalībvalstis **saprātīgā termiņā pēc to pieņemšanas un ne vēlāk kā... [42 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas]** fiziskajā kartes versijā **iekļauj kvadrātkodu un citas digitālas funkcijas, kas izmanto elektroniskos līdzekļus krāpšanas novēršanai un apkarošanai, kā noteikts šā panta 7. punkta pirmajā daļā** minētajos **deleģētajos aktos**.
2. Dalībvalstu izdotās Eiropas invaliditātes kartes savstarpēji atzīst visās dalībvalstīs.

3. Dalībvalstu kompetentās iestādes **vai struktūras** izdod, atjauno vai atsauc Eiropas invaliditātes karti saskaņā ar saviem valsts noteikumiem, procedūrām un praksi. Neskarot Regulu (ES) 2016/679, dalībvalstis nodrošina šīs direktīvas nolūkā savākto un uzglabāto datu drošību, integritāti, autentiskumu un konfidencialitāti. Kompetento iestādi **vai struktūru**, kas atbildīga par Eiropas invaliditātes kartes izdošanu, uzskata par Regulas (ES) 2016/679 4. panta 7. punktā minēto pārzini, un tā ir atbildīga par personas datu apstrādi. Sadarbība ar ārpakalpojumu sniedzējiem neizslēdz dalībvalsts atbildību, kas var rasties saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem attiecībā uz pienākumu neizpildi saistībā ar personas datiem.
4. Eiropas invaliditātes karti izdod vai atjauno dzīvesvietas dalībvalsts vai nu tieši, vai arī pēc personas ar invaliditāti **vai pilnvarotas personas pieteikuma, kā paredzēts valsts tiesību aktos. Personas ar invaliditāti tiek informētas par iespēju pieteikties Eiropas invaliditātes kartei, ja tā netiek izdota tieši. To labuma guvējam** izsniedz vai atjauno **bez maksas uz tādu pašu laikposmu, kādu piemēro** invaliditātes apliecību, invaliditātes karšu vai citu oficiālu dokumentu izdošanai **vai procedūrai**, ar ko atzīst invaliditātes statusu **vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem. Dalībvalstis var nolemt iekasēt maksu par izmaksām, kas saistītas ar atkārtotu Eiropas invaliditātes kartes izdošanu nozaudēšanas vai bojājuma gadījumā. Ja šādu maksu iekasē, dalībvalstis nodrošina, lai minētā maksa nepārsniegtu attiecīgās administratīvās izmaksas vai neatturētu personas ar invaliditāti no atkārtotas Eiropas invaliditātes kartes izdošanas pieprasīšanas.**

5. Eiropas invaliditātes karti izdod fiziskā versijā, un to papildina ar *pieejamu* digitālo versiju *saprātīgā termiņā pēc tam, kad Komisija ir noteikusi 9. panta 2. punktā minētās tehniskās specifikācijas, un ne vēlāk kā... [42 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas]*. Personām ar invaliditāti dod iespēju *lūgt vai nu fizisko, vai digitālo kartes versiju, vai abas. Digitālā Eiropas invaliditātes kartes versija nesatur vairāk personas datu, kā tas ir paredzēts attiecībā uz fizisko versiju, kas noteikta I pielikumā. Personas datus, kas ir iekļauti digitālajā versijā, šifrē, un ievieš tehniskus piesardzības pasākumus, lai nodrošinātu, ka datu nesēju nolasa tikai pilnvaroti lietotāji.*
6. Eiropas invaliditātes kartes derīgumu *nosaka izdevēja* dalībvalsts. *Dalībvalstis nodrošina, lai Eiropas invaliditātes kartei būtu pēc iespējas ilgāks derīgums, attiecīgā gadījumā ņemot vērā* invaliditātes apliecības, invaliditātes kartes vai cits oficiāla dokumenta *derīguma ilgumu vai procedūras ilgumu*, ar kuriem tiek atzīts invaliditātes statuss *vai tiesības uz īpašiem pasākumiem un kurus izdod tās* dalībvalsts kompetentā iestāde *vai struktūra, kur ir personas ar invaliditāti dzīvesvieta.*

7. *Līdz... [12 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] Komisija pieņem deleģētos aktus saskaņā ar 14. pantu, lai papildinātu šo direktīvu:*

- a) izveidojot QR kodu un attiecīgā gadījumā citus mūsdienīgus digitālos elementus, kas Eiropas invaliditātes kartes fiziskajā versijā izmanto elektroniskos līdzekļus krāpšanas novēršanai un apkarošanai, un*
- b) izveidojot digitālos elementus, kas Eiropas invaliditātes kartes fiziskajai versijai garantē drošību, tostarp pienācīgus drošības pasākumus personas datiem saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679, kā arī sadarbības risinājumus, piemēram, kopīgas Savienības lietojumprogrammas to datu nolasišanai, kuri iekļauti kartes fiziskās versijas digitālajos elementos, kas izmanto elektroniskos līdzekļus krāpšanas novēršanai un apkarošanai.*

8. *Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 14. pantu, lai grozītu šo direktīvu, izdarot izmaiņas I pielikumā noteiktā Eiropas invaliditātes kartes standartizētā formāta **datu laukos**, ja šādas izmaiņas ir vajadzīgas, lai formātu pielāgotu tehnikas attīstībai , novērstu viltošanu un krāpšanu vai lai vērstos pret ļaunprātīgu vai nepareizu izmantošanu un nodrošinātu sadarbību. Minētajos deleģētajos aktos dod dalībvalstīm pietiekami daudz laika šādu izmaiņu īstenošanai.*

8. pants

Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes formāts, savstarpēja atzīšana, izdošana un derīgums

1. Katra dalībvalsts ievieš Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti **fiziskā versijā**, ievērojot II pielikumā noteikto vienoto standartizēto **un pieejamo** formātu. ■
Dalībvalstis **saprātīgā termiņā pēc to pieņemšanas un ne vēlāk kā... [42 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas]** fiziskajā kartes versijā iekļauj **kvadrātkodu un citas digitālus elementus, kas izmanto elektroniskos līdzekļus krāpšanas novēršanai un apkaršanai, kā noteikts šā panta 7. punkta pirmajā daļā** minētajos **deleģētajos aktos**.
2. Dalībvalstu izdotās Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes savstarpēji atzīst visās dalībvalstīs.

3. Dalībvalstu kompetentās iestādes vai struktūras izdod, atjauno vai atsauc Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti saskaņā ar saviem valsts noteikumiem, procedūrām un praksi. Neskarot Regulu (ES) 2016/679, dalībvalstis nodrošina šīs direktīvas nolūkā savāktu un uzglabāto datu drošību, autentiskumu un konfidencialitāti. Kompetento iestādi **vai struktūru**, kas atbildīga par Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izdošanu, uzskata par Regulas (ES) 2016/679 4. panta 7. punktā minēto pārzini, un tā ir atbildīga par personas datu apstrādi. Sadarbība ar ārpalpojumu sniedzējiem neizslēdz dalībvalsts atbildību, kas var rasties saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem attiecībā uz pienākumu neizpildi saistībā ar personas datiem.
4. Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti izdod vai atjauno dzīvesvietas dalībvalsts pēc personas ar invaliditāti **vai pilnvarotas personas pieteikuma, kā noteikts valsts tiesību aktos**. To izdod vai atjauno saprātīgā termiņā no pieteikuma iesniegšanas dienas, kas nepārsniedz **90 dienas, ja vien neturpinās papildu novērtējumi**. **Dalībvalstis** Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti **var izsniegt un atjaunot bez maksas vai iekasēt maksu par izmaksām, kas saistītas ar tās izdošanu un atjaunošanu**. **Ja šādu maksu iekasē, dalībvalstis nodrošina, lai minētā maksa nepārsniegtu attiecīgās administratīvās izmaksas vai netraucētu vai neatturētu personas ar invaliditāti no atkārtotas Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izdošanas pieprasīšanas**.

5. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karte aizstāj visas pastāvošās **■** invalīdu stāvvietu izmantošanas kartes, kas izdotas saskaņā ar Ieteikumu 98/376/EC valsts, reģionālā vai vietējā līmenī, ***pēc tam, kad labuma guvējs ir lūdzis to izdot, un jebkurā gadījumā līdz ... [pieci gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas]. Līdz minētajam datumam dalībvalstis var atļaut, ka invalīdu stāvvietu izmantošanas kartēm, kas izdotas pirms... [42 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] saskaņā ar Ieteikumu 98/376/EC, to teritorijā ir tāds pats spēks kā Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartei.***
6. Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti izdod vai atjauno kā fizisku versiju. ***Pēc tam, kad Komisija būs noteikusi 9. panta 2. punktā minētās tehniskās specifikācijas, dalībvalstis var nolemt kartes fizisko versiju papildināt ar kartes digitālo versiju. Dalībvalstīs, kurās kartes fizisko versiju papildina digitāla versija, personas ar invaliditāti var pieprasīt karti fiziskajā versijā un, ja vēlas, – gan digitālajā, gan fiziskajā versijā. Digitālā versija nesatur vairāk personas datu, kā tas ir paredzēts Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes fiziskajai versijai, kas ir noteikta II pielikumā. Minētajā digitālajā versijā iekļautos personas datus šifrē, un ievieš tehniskus piesardzības pasākumus, lai nodrošinātu, ka datu nesēju var nolasīt tikai atļauti lietotāji.***

7. *Līdz... [12 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] Komisija pieņem deleģētos aktus saskaņā ar 14. pantu, lai papildinātu šo direktīvu:*
- a) *izveidojot kvadrātkodu un attiecīgā gadījumā citus mūsdienīgus digitālos elementus, kas Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes fiziskajā versijā izmanto elektroniskos līdzekļus krāpšanas novēršanai un apkarošanai; kā arī*
 - b) *ieviešot kopīgas tehniskās specifikācijas, kas Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes fiziskajai versijai garantē drošību, tostarp pienācīgus drošības pasākumus personas datiem saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679, kā arī sadarbības risinājumus, piemēram, kopīgas Savienības lietojumprogrammas to datu nolāsīšanai, kuri fiziskajā versijā ir iekļauti kartes digitālajos elementos, kas izmanto elektroniskos līdzekļus krāpšanas novēršanai un apkarošanai.*
8. *Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 14. pantu, lai grozītu šo direktīvu, izdarot izmaiņas **I pielikumā** noteiktā Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes standartizētā formāta **datu laukos**, ja šādas izmaiņas ir vajadzīgas, lai formātu pielāgotu tehnikas attīstībai **■**, novērstu viltošanu un krāpšanu vai lai vērstos pret ļaunprātīgu vai nepareizu izmantošanu un nodrošinātu sadarbību. **Minētajos deleģētajos aktos dod dalībvalstīm pietiekami daudz laika šādu izmaiņu īstenošanai.***

III nodaļa

Kopīgi noteikumi

9. pants

Digitālās versijas un kopīgas tehniskās specifikācijas

- 1. Komisija pieņem īstenošanas aktus, lai noteiktu pieejamas digitālās versijas Eiropas invaliditātes kartei un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartei, izmantojot attiecīgi I un II pielikumā noteiktos datu laukus, un nodrošinātu sadarbību.*
- 2. Komisija pieņem īstenošanas aktus, ar kuriem digitālās kartes datu glabāšanas videi nosaka tehniskās specifikācijas attiecībā uz tādiem elementiem kā Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes derīguma un to seriālā vai datnes numura pārbaudi, attiecībā uz to autentiskuma kontroli, attiecībā uz viltošanas un krāpšanas novēršanu, attiecībā uz minēto karšu nolasīšanu starp dalībvalstīm un attiecībā uz to izmantošanu digitālās identitātes makā ES līmenī.*

3. Šā panta 1. un 2. punktā minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 15. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.
4. ***Pirms īstenošanas akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar personām ar invaliditāti un organizācijām, kas tās pārstāv, kā arī ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas ir paredzēti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu***²³.

10. pants

Uzraudzība ***un atbilstība***

1. Dalībvalstis ***ar Komisijas atbalstu*** veic vajadzīgos pasākumus, lai ***novērstu*** Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes viltošanas vai krāpšanas risku, un aktīvi apkaro krāpniecisku Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes ***izdošanu*** un izmantošanu un to viltošanu.

²³ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

2. ***Ja dalībvalsts saskaras ar nopietniem vai sistemātiskiem gadījumiem, kad tās teritorijā tiek ļaunprātīgi izmantota citas dalībvalsts izdota Eiropas invaliditātes karte vai Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karte, minētā dalībvalsts par to informē izdevēju dalībvalsti. Izdevēja dalībvalsts nodrošina pienācīgus turpmākos pasākumus saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi. Dalībvalstis apmainās ar informāciju par ļaunprātīgu vai nepareizu minēto karšu izmantošanu.***
3. Dalībvalstis ***attiecīgā gadījumā*** pārbauda, vai tiek ievēroti pienākumi, kas izriet no Eiropas invaliditātes kartes vai Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes, un vai tiek ievērotas attiecīgās tiesības, kas ir personām ar invaliditāti, kurām ir minētās kartes, ***tostarp attiecībā uz servisa dzīvniekiem***, un personām, kas tās pavada vai tām palīdz, tostarp viņu personīgajiem palīgiem.

11. pants

Informācijas pieejamība un informētības palielināšana

1. ***Dalībvalstis dara publiski pieejamas Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izdošanas, atjaunošanas vai atsaukšanas nosacījumus, noteikumus, praksi un procedūras pieejamos formātos, tostarp digitālā formātā, un pēc pieprasījuma arī palīgformātos, kādus lūgušas personas ar invaliditāti.***

2. *Dalībvalstis veic piemērotus pasākumus, lai palielinātu sabiedrības informētību un personas ar invaliditāti un organizācijas, kas tās pārstāv, tostarp sasniedzamā veidā, informētu par Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes pastāvēšanu un nosacījumiem, kā tās ir iegūstamas, izmantojamas vai atjaunojamas. Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm īsteno Eiropas izpratnes veicināšanas kampaņu un pastāvīgi sekmē informētības uzlabošanu un informācijas izplatīšanu par šīs direktīvas īstenošanu.*
3. *Dalībvalstis veic pasākumus, lai uzlabotu publisko iestāžu un privāto operatoru informētību par Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes pastāvēšanu un izmantošanu, un mudina šīs iestādes un operatorus brīvprātīgi piedāvāt īpašus nosacījumus vai preferenciālu režīmu, kā arī stāvvietu izmantošanas nosacījumus un invalīdu stāvvietas tik plašā pakalpojumu, citu darbību un objektu klāstā, cik vien iespējams.*
4. *Šā panta 1. un 2. punktā minēto informāciju dara pieejamu bez maksas skaidrā, visaptverošā, lietotājdraudzīgā un viegli sasniedzamā veidā saskaņā ar attiecīgajām pakalpojumu pieklūstamības prasībām, kas izklāstītas Direktīvas (ES) 2019/882 I pielikumā, tostarp publisko iestāžu oficiālajās tīmekļa vietnēs vai citos piemērotos veidos.*

12. pants

Kompetentās iestādes vai struktūras un kontaktpunkti

- 1. Dalībvalstis izraugās vienu vai vairākas kompetentās iestādes vai struktūras, kas ir atbildīgas par Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izdošanu, atjaunošanu un atsaukšanu.*
- 2. Dalībvalstis izraugās vienu vai vairākus valsts kontaktpunktus, lai atvieglotu dialogu starp dalībvalstīm un Komisiju par pareizu šīs direktīvas transponēšanu un īstenošanu. [Sešu mēnešu]... laikā [pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] dalībvalstis informē Komisiju par saviem valsts kontaktpunktiem.*

13. pants

Organizācijas, kas pārstāv personas ar invaliditāti

Dalībvalstis nodrošina aktīvu apspriešanos ar organizācijām, kas pārstāv personas ar invaliditāti, un to iesaisti Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izstrādē, īstenošanā un novērtēšanā.

IV nodaļa

Deleģētie akti un īstenošanas akti

14. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 7. panta 7. un 8. punktā un 8. panta 7. un 8. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz *piecu gadu laikposmu no...* [šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas]/. ***Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.***
3. Eiropas Parlaments vai Padome var jebkurā laikā atsaukt 7. panta 7. un 8. punktā un 8. panta 7. un 8. punktā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģējumu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.

4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas **ar personām ar invaliditāti un organizācijām, kas tās pārstāv, kā arī** ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas ir paredzēti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģēto aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Deleģētais akts, kas pieņemts, ievērojot 7. panta 7. vai 8. punktu un 8. panta 7. un 8. punktu, stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

15. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

V nodaļa

Nobeiguma noteikumi

16. pants

Īstenošana un tiesiskās aizsardzības līdzekļi

1. Dalībvalstis nodrošina pienācīgus un efektīvus līdzekļus, ar kuriem tās panāk šīs direktīvas ievērošanu **un izpildi**.
2. Pie šā panta 1. punktā minētajiem līdzekļiem pieder:
 - a) **noteikumi, kas personām ar invaliditāti vai viņu izraudzītajiem pārstāvjiem, kuri rīkojas viņu vārdā un ar viņu vai viņu juridiskā aizbildņa piekrišanu, saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi dod iespēju pārsūdzēt kompetento iestāžu vai struktūru lēmumu par Eiropas invaliditātes kartes vai Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izdošanu, atjaunošanu vai atsaukšanu;**
 - b) noteikumi, kas personām ar invaliditāti, kā noteikts valsts tiesību aktos, dod iespēju vērsties tiesā vai kompetentajās administratīvajās iestādēs gadījuma, ja **netiek ievēroti vai ir pārkāpti pienākumi** vai tiesības, kas noteikti šajā direktīvā, un **█** valsts noteikumi, ar kuriem īsteno šo direktīvu;

- c) noteikumi, kas **vienai vai vairākām no tālāk tekstā uzskaitītajām struktūrām, kā noteikts valsts tiesību aktos**, dod iespēju saskaņā ar valsts tiesību aktiem un procedūrām vērsties tiesā vai kompetentajās administratīvajās struktūrās to personu ar invaliditāti vārdā, kuras aizstāv savas tiesības, vai lai ar šo personu piekrišanu tās atbalstītu jebkurā tiesvedībā vai administratīvajā procesā, kas paredzēts šajā direktīvā noteikto pienākumu izpildei:

(a) valsts iestādām;

(b) privātām apvienībām, organizācijām vai citām juridiskās personām, kurām ir likumīgas intereses nodrošināt šīs direktīvas ievērošanu, piemēram, organizācijām, kas pārstāv personas ar invaliditāti.

17. pants

Noteikumu neievērošana un sankcijas

1. Dalībvalstis **saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi** paredz noteikumus **par tādiem piemērotiem pasākumiem kā sodi**, kas piemērojami **valsts iestādēm vai struktūrām vai privātiem operatoriem** par to valsts noteikumu **neievērošanu vai pārkāpumiem**, kuri pieņemti, ievērojot šo direktīvu, un veic visus pasākumus, kas ir nepieciešami, lai nodrošinātu to īstenošanu.

2. Paredzētajiem **pasākumiem** jābūt efektīviem, samērīgiem un atturošiem, un tie jāpapildina ar efektīviem koriģējošiem pasākumiem.

18. pants

Piekluve informācijai

1. Dalībvalstis nodrošina, ka **█** publiskās iestādes dara publiski pieejamu informāciju par īpašajiem nosacījumiem vai **preferenciālo režīmu vai par stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, ko tās piedāvā personām ar invaliditāti** saskaņā ar 5. un 6. pantu, tostarp savās tīmekļa vietnēs, ja tādas ir pieejamas, vai ar citiem piemērotiem līdzekļiem.

Katra dalībvalsts izveido valsts tīmekļa vietni, kurā ir vispārīga informācija par Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes mērķi un izmantošanu, tostarp attiecīgā gadījumā atsauces uz kompetentajām iestādēm vai struktūrām, kas ir atbildīgas par minēto karšu izdošanu, atjaunošanu un atsaukšanu. Minētajā tīmekļa vietnē iekļauj arī vispārīgu informāciju, kas pieejama par īpašiem nosacījumiem vai preferenciālu režīmu, ko valsts iestādes piedāvā personām ar invaliditāti, un konkrētākas informācijas iegūšanai pārvirza lietotājus uz konkrētu attiecīgo publisko iestāžu tīmekļa vietņu apmeklēšanu. Minētajās tīmekļa vietnēs šādu informāciju var būt iekļāvuši arī privāti operatori valsts līmenī.

2. *Dalībvalstis arī mudina privātos operatorus, ievērojot 5. pantu, pieejamos formātos darīt publiski pieejamu informāciju par īpašiem nosacījumiem vai preferenciālu režīmu un par stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, ko tie piedāvā.*

█

3. Šā panta **1. un 2. punktā** minēto informāciju dara pieejamu bez maksas skaidrā, visaptverošā, lietotājdraudzīgā un viegli sasniedzamā veidā, tostarp █ privāto operatoru vai publisko iestāžu oficiālajā tīmekļa vietnē, ja tāda ir pieejama, vai ar citiem piemērotiem līdzekļiem saskaņā ar attiecīgajām pakalpojumu pieklūstamības prasībām, kas izklāstītas Direktīvas (ES) 2019/882 I pielikumā.

4. *Saskaņā ar attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem attiecīgā gadījumā pārrobežu pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniedzēji nodrošina, lai pasažieriem, kuriem ir Eiropas invaliditātes karte, tiktu piedāvāta vai būtu pieejama skaidra informācija par īpašiem nosacījumiem vai preferenciālu režīmu, kas piemērojams dažādās viņu brauciena daļās.*

19. pants

Savienības tīmekļa vietne

- 1. Līdz ... [48 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] Komisija izveido tīpašu Savienības tīmekļa vietni Eiropas invaliditātes kartei un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartei. Minētajā Savienības tīmekļa vietnē ir saite uz 18. pantā minētajām valstu tīmekļa vietnēm.**
- 2. Savienības tīmekļa vietne ir pieejama visās oficiālajās Savienības valodās, starptautiskajā zīmju valodā un dalībvalstu zīmju valodās, kā arī pieejamos un viegli lasāmos formātos saskaņā ar attiecīgajām pakalpojumu pieklūstamības prasībām, kas ir noteiktas Direktīvas (ES) 2019/882 I pielikumā. Informācija Savienības tīmekļa vietnē ir viegli saprotama un nepārsniedz sarežģītības līmeni B1 (vidējais līmenis), kas noteikts Eiropas Padomes izstrādātajā Eiropas vienotā valodu prasmes līmeņa noteikšanas sistēmā.**

20. pants

Ziņošana un novērtējums

1. Līdz ... [78 mēneši **pēc** šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] un pēc tam ik pēc **četriem** gadiem Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai ziņojumu par šīs direktīvas piemērošanu.
2. **Šā panta 1. punktā minētajā** ziņojumā, cita starpā, ņemot vērā sociālā, ekonomiskās, **tehnoloģiskās un attiecīgās cita veida izmaiņas**, aplūko Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izmantošanu, **jo īpaši jebkādas maksas ietekmi, to apjomu, kādā šīs direktīvas īstenošana ir sasniegusi savus mērķi un kāda ir tās mijiedarbība ar citiem attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem**, lai novērtētu nepieciešamību pārskatīt šo direktīvu.

Minētajā ziņojumā iekļauj arī analīzi par īpašām nelabvēlīga stāvokļa situācijām, kuras rada interseksionālā diskriminācija, ar ko saprot diskrimināciju, kuras pamatā ir invaliditāte kombinācijā ar kādu citu diskriminācijas iemeslu, pret kuru aizsargā saskaņā ar Padomes Direktīvu 79/7/EEK²⁴, 2000/43/EK²⁵, 2000/78/EK²⁶ vai 2004/113/EK²⁷, īpašu uzmanību pievēršot sievietēm un meitenēm ar invaliditāti.

3. *Līdz... [54 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] Komisija veic novērtējumu par visām nepilnībām, kas attiecībā uz personām ar invaliditāti vēl ir atlikušas saistībā ar brīvu pārvietošanos. Komisija pienācīgi ņem vērā minētā novērtējuma rezultātus, lemdama, vai ir vajadzīga turpmāka rīcība Savienības līmenī, lai novērstu šādas nepilnības.*
4. Dalībvalstis pēc Komisijas pieprasījuma un laikus ■ dara tai zināmu informāciju, kas Komisija ir nepieciešama 1. punktā minētā ziņojuma sagatavošanai.

²⁴ Padomes Direktīva 79/7/EEK (1978. gada 19. decembris) par pakāpenisku vienlīdzīgas attieksmes principa pret vīriešiem un sievietēm īstenošanu sociālā nodrošinājuma jautājumos (OV L 6, 10.1.1979., 24. lpp.).

²⁵ Padomes Direktīva 2000/43/EK (2000. gada 29. jūnijs), ar ko ievieš vienādas attieksmes principu pret personām neatkarīgi no rasu vai etniskās piederības (OV L 180, 19.7.2000., 22. lpp.).

²⁶ Padomes Direktīva 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV L 303, 2.12.2000., 16. lpp.)

²⁷ Padomes Direktīva 2004/113/EK (2004. gada 13. decembris), ar kuru īsteno principu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm, attiecībā uz pieeju precēm un pakalpojumiem, preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu (OV L 373, 21.12.2004., 37. lpp.).

5. *Šā panta 1. punktā minētajā* ziņojumā ņem vērā viedokļus, kādi ir personām ar invaliditāti, **■** attiecīgajām nevalstiskajām organizācijām, jo īpaši organizācijām, kas pārstāv personas ar invaliditāti, un *ieinteresētajām personām no ekonomikas jomas.*

■

21. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstis līdz ... [**30** mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] pieņem un publicē normatīvo un administratīvo aktu noteikumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis tūlīt dara zināmu Komisijai minēto pasākumu tekstu. Tās minētos noteikumus piemēro no ... [**42** mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas].
2. Kad dalībvalstis pieņem minētos pasākumus, tie satur atsauci uz šo direktīvu vai šāda atsauce tiek pievienota to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarāma šāda atsauce.

22. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas ***Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī***.

23. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

[Vieta], ...

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*

I PIELIKUMS

EIROPAS INVALIDITĀTES KARTES FORMĀTS

PRIEKŠPUSES teksts: “Eiropas invaliditātes karte” angļu valodā ***un izdevējas dalībvalsts valodā vai valodās.***

MUGURPUSĒ: informācija, ko dalībvalsts ir izlēmusi iekļaut minētās dalībvalsts valodā vai valodās.

BE European Disability Card
[national language]

(national language)/Name
(national language)/Surname
(national language)/Date of birth
(national language)/Card serial number
(national language)/Date of issuance
(national language)/Expiry date

A

1. Kartes lielums atbilst **ID-1 formātam, kas noteikts ar ISO/IEC 7810.**

2. Uz kartes ir:

- kartes turētāja fotoattēls;
- kartes turētāja uzvārds un vārds;
- kartes turētāja dzimšanas datums;
- kartes sērijas **vai dosjē** numurs.

3. Karte ir gaiši zilā un tumši zilā krāsā atbilstoši šajā pielikumā pievienotajam attēlam, un krāsai izmanto šādu specifikāciju:

- tumši zilā krāsa: CMYK 100, 90, 10, 0
RGB 0, 68, 148
- gaiši zilā krāsā: CMYK 94, 63, 7, 1
RGB 0, 110, 183

4. Kartē norāda tās **izdošanas un** derīguma termiņa **datumu**.
5. Uz kartes jābūt valsts kodam uz tumši zila apļa.
6. Izmantotais fonts ir **ARIAL Regular vai, ja tas nav iespējams, Sans Serif. Starp priekšplāna un fona krāsām ir jābūt pietiekamam kontrastam.**
7. Vārdus “Eiropas invaliditātes karte” attēlo ar *Arial* fontu un Braila rakstā, izmantojot Mārburgas sistēmas izmērus.
8. Var pievienot fakultatīvo burtu “A” (iespiestā veidā un Braila rakstā), ja karte personai ar invaliditāti dod tiesības uz to, ka viņu pavada viens vai vairāki personīgie palīgi **vai citas personas, kas pavada vai palīdz un ir atzītas, ievērojot valsts tiesību aktus vai praksi, vai servisa dzīvnieki. Burtu “A” var pievienot arī attiecībā uz personām ar invaliditāti, kurām ir lielāka vajadzība pēc atbalsta saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi.**
9. Pēc 7. **panta 7. punktā** minētā **deleģētā akta** pieņemšanas pievieno **kvadrātkodu un, iespējams, citus digitālos** elementus, kuros izmantoti elektroniski līdzekļi krāpšanas novēršanai.

Kartes fiziskās versijas digitālajos elementos var būt vairāk personas datu, nekā paredzēts šajā pielikumā noteiktajā fiziskajā versijā. Tomēr piekļūt šādiem datiem var tikai izdevējas dalībvalsts valsts iestādes un tikai pilnvaroti lietotāji. Šādus personas datus apstrādā, ievērojot Regulu (ES) 2016/679.

10. *Ieraksti ir angļu valodā un izdevējas dalībvalsts valodā vai valodās. Ja kāda dalībvalsts vēlas iekļaut ierakstus kādā citā valodā, kas nav angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, holandiešu, horvātu, igauņu, itāļu, īru, latviešu, lietuviešu, maltiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru, vācu un zviedru valoda, tā to dara, neskarot citus šajā pielikumā paredzētos noteikumus. Ja dalībvalsts izdara ierakstus bulgāru vai grieķu valodā, tā izstrādā tādu kartes versiju, kurā ir izmantoti latīņu alfabēta burti.*

II PIELIKUMS

EIROPAS INVALĪDU STĀVVIETAS IZMANTOŠANAS KARTES FORMĀTS

PRIEKŠPUSE

[national language]/Date of issuance:

[national language]/Expiry date:

[national language]/Card serial number:

[national language]/ Issuing authority/organisation:

[national language]/Vehicle plate number (optional):

•

EUROPEAN PARKING
CARD FOR PERSONS
WITH DISABILITIES

[NATIONAL LANGUAGE]

MUGURPUSE

<p>[national language]/Surname:</p> <p>[national language]/Forename:</p> <p>[national language]/Date of birth:</p>	<p>This card entitles the holder to local parking conditions and facilities available in the Member State concerned.</p> <p>[national language]</p> <p>When in use, the card is to be displayed at the front of the vehicle in such a way that the front of the card is clearly visible for checking purposes.</p> <p>[national language]</p>
--	---

1. Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izmērs:
 - garums: 106 mm
 - platums: 148 mm
2. Karte ir tumši zilā un dzeltenā krāsā atbilstoši šajā pielikumā pievienotajiem attēliem, un krāsai izmanto šādu specifikāciju:
 - tumši zilā krāsa: CMYK 100, 90, 10, 0
RGB 0, 68, 148
 - dzeltenā krāsa: CMYK 94, 63, 7, 1
RGB 255, 237, 0

3. Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti priekšpusē un mugurpusē vertikāli sadala divās daļās.

a) Priekšpusē kreisajā daļā norādīts:

- ratiņkrēsla lietotāja simbols tumši zilā krāsā uz dzeltena fona;
- kartes **izdošanas datums un** derīguma termiņa datums;
- kartes sērijas numurs;
- izdevējiestādes **■** vai organizācijas nosaukums;
- **ja** karte ir piesaistīta kādam transportlīdzeklim un dalībvalsts to pieprasa, – tā numura zīme; **attiecībā uz dalībvalstīm, kuras nepieprasa norādīt numura zīmi, kartē neiekļauj attiecīgo datu lauku.**

b) Priekšpusē labajā daļā norādīts:

- ar drukātiem burtiem vārdi “*European Parking Card for persons with disabilities*”) **angļu valodā un** izdevējas dalībvalsts **valsts valodās, kā arī Braila rakstā, kurā izmantoti Mārburgas sistēmas izmēri;**

- fonā izdevējas dalībvalsts kods, kuru ieskauj zvaigžņu aplis, kas simbolizē Savienību;
- *pēc 8. panta 7. punktā minētā deleģētā akta pieņemšanas pievienojamais kvadrātkods un, iespējams, citi digitālie elementi, kuros izmantoti elektroniski līdzekļi krāpšanas novēršanai.*

Kartes fiziskās versijas digitālajos elementos var būt vairāk personas datu, nekā paredzēts šajā pielikumā noteiktajā fiziskajā versijā. Tomēr piekļūt šādiem datiem var tikai izdevējas dalībvalsts valsts iestādes un tikai pilnvaroti lietotāji. Šādus personas datus apstrādā, ievērojot Regulu (ES) 2016/679.

c) Mugurpusē kreisajā daļā norādīts:

- kartes turētāja uzvārds un vārds;
-
- kartes turētāja dzimšanas datums;

d) Mugurpusē labajā daļā **angļu valodā un izdevējas dalībvalsts valsts valodā vai valodās** ir norādīts:

- apgalvojums “Šī karte dod tās turētājam tiesības izmantot vietējos stāvvietu izmantošanas nosacījumus un personām ar invaliditāti rezervētas stāvvietas, kas ir pieejamas attiecīgajā dalībvalstī.”;
- apgalvojums “Karte jāizvieto transportlīdzekļa priekšpusē tā, lai pārbaudes laikā kartes priekšpuse būtu skaidri redzama.”

4. **I**eraksti ir **angļu valodā un** izdevējas dalībvalsts valodā vai valodās. Ja kāda dalībvalsts vēlas iekļaut ierakstus kādā citā valodā, kas nav angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, holandiešu, horvātu, igauņu, itāļu, īru, latviešu, lietuviešu, maltiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru, vācu vai zviedru valoda, tā to dara, neskarot citus šajā pielikumā paredzētos noteikumus. Ja dalībvalsts izdara ierakstus bulgāru vai grieķu valodā, tā izstrādā tādu kartes versiju, kurā ir izmantoti **I** latīņu alfabēta burti.

I

Or. en